

Beslissing

Klachtnummer:	KC20-045
Klachtdatum:	21 september 2020
Klager:	klager
Betreft:	<ol style="list-style-type: none">1. Toediening van noodmedicatie2. Insluiting3. Uitvoering van het verlenen van verplichte zorg4. Verzoek om terug te keren naar zijn geboorteland
Verweerders:	gz-psycholoog/regiebehandelaar, verweerder 1 psychiater, verweerder 2 psychiater, verweerder 3

Verloop van de behandeling van de klachten

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klachten die klager (klager) op 21 september 2020 heeft ingediend. De klachten gaan over de verplichte toediening van (nood)medicatie, insluiting en de uitvoering van het verlenen van verplichte zorg door een verpleegkundige toen klager op de afdeling van de zorginstelling verbleef. Tevens verzoekt klager om terugkeer naar zijn geboorteland.

Klager heeft ook verzocht om de beslissing tot toediening van medicatie te schorsen. In een telefonisch gesprek met de secretaris van de klachtencommissie heeft klager uitdrukkelijk aangegeven dat zijn klacht met betrekking tot de medicatie betrekking heeft op de noodmedicatie (Haldol) die hem in het verleden is toegediend en geen betrekking heeft op het depot. Het reglement van de Klachtencommissie voorziet niet in de mogelijkheid om schorsing van de beslissing tot toedienen van noodmedicatie te komen en daarom is dat verzoek afgewezen.

Verweerders hebben op 5 oktober 2020 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend.

Op 8 oktober stond een hoorzitting gepland om de klacht te behandelen. Op 7 oktober werd duidelijk dat klager onlangs was gesepareerd. De commissie is toen nagegaan of klager kon worden gehoord. Zij heeft vastgesteld dat dit niet het geval was, omdat er geen/amper contact met klager mogelijk was; de behandelaren hadden slechts contact met hem over eten en drinken.

Gezien de medische situatie van klager is besloten de hoorzitting te verplaatsen naar 15 oktober 2020. Op 13 oktober 2020 werd duidelijk dat klager nog steeds niet benaderbaar was en dat er geen reden is te verwachten dat dit op korte termijn wel het geval is. Daarop is besloten om de klacht op 15 oktober 2020 op basis van de schriftelijke stukken te behandelen.

De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp), heeft op 13 oktober 2020 aan de klachtencommissie per e-mailbericht een toelichting op de klachten gestuurd.

Op 15 oktober 2020 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden via Videobutler, waarbij de zaak op basis van schriftelijke stukken is behandeld. Daarbij waren aanwezig:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter
- mevrouw L. van Iersel, psychiater
- de heer E. Krist, verpleegkundig specialist.

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. C. Veen, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandel-dossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

De Rechtbank Noord-Nederland heeft op 17 juli 2020 een zorgmachtiging afgegeven, die eindigt op 17 januari 2021. Klager heeft een viertal klachten bij de klachtencommissie neergelegd. Drie klachten richten zich tegen beslissingen of nakoming van verplichtingen als bedoeld in artikel 10:3 van de Wvvgz. Het gaat in dit geval om de klachten over de toepassing van (nood)medicatie, insluiting en de uitvoering van het verlenen van verplichte zorg door een verpleegkundige. De klachtencommissie kan deze klachten beoordelen op basis van de Wvvgz en het Klachtenreglement klachten Wvvgz van de Regionale Klachtencommissie (het Klachtenreglement).

Ten aanzien van het verzoek om terug te keren naar zijn geboorteland geldt dat de commissie niet bevoegd is om daar een oordeel over te geven. Daarom zal de commissie die grond niet inhoudelijk behandelen.

De klacht

Klager heeft op het klachtformulier het volgende aangegeven.

Klacht 1. De toediening van (nood)medicatie

Klager geeft aan dat hij zich niet kan vinden in het gedwongen gebruik van (nood)medicatie. Hij wil minder medicatie en is tegen het gebruik van Haldol.

Klacht 2. Insluiting

Klager geeft aan dat er sprake is van insluiting en dat hij zich niet kan vinden in de manier waarop het verlenen van verplichte zorg wordt uitgevoerd. Volgens hem worden afspraken niet nagekomen, waardoor hij boos wordt en vervolgens de situatie escaleert. Hij merkt op dat op de specifieke afdeling van de zorginstelling de afspraak gold dat hij om 16:00 en 20:00 uur mocht luchten en dat dit beide keren niet is doorgegaan. Daarop heeft hij de separeerruimte waarin hij zich bevond bevuild. Hij geeft verder aan niet tegen onduidelijkheid te kunnen.

Klacht 3. De uitvoering van het verlenen van verplichte zorg

Klager voert aan dat hij door een verpleegkundige in zijn gezicht is geslagen en dat hij daar zo boos van werd, dat hij de separeerruimte heeft vernield. Hij vindt het gedrag van de verpleegkundige onprofessioneel. Daarnaast geeft hij aan op de specifieke afdeling van de zorginstelling ook te zijn geslagen met gekneusde ribben tot gevolg.

Toelichting van de pvp'er

De pvp'er heeft toegelicht dat klager ogenschijnlijk het beste in een rustige omgeving gedijt waarin helder is wanneer wat gebeurt. Zijn belangrijkste klacht was dan ook dat de begeleiding niet op afgesproken tijden komt of tijden verandert. Deze klacht had overigens vooral betrekking op zijn tijd op een andere locatie van de zorginstelling.. Dat leidt bij hem tot irritatie en overprikkeling waarbij

hij gemakkelijk terugvalt in destructief gedrag voor hemzelf en anderen. Helaas is dit de laatste tijd vaak gebeurt ondanks de enorme inzet van personeel van zorginstelling. Vervelend voor klager is dat hij eigenlijk niet op zijn plaats is op de specifieke afdeling van de zorginstelling. Klager wacht op overplaatsing naar zijn regio van herkomst. Het is dan ook in het belang van klager dat de begeleiding leidt tot zo weinig mogelijk conflicten, wat zijn kansen op een terugplaatsing verbetert. Anders zou er mogelijk een langdurige situatie kunnen ontstaan waarbij elk perspectief voor hem ontbreekt.

Het verweer

Verweerders hebben in hun verweerschrift met betrekking tot de klachten, samengevat, het volgende aangegeven.

Klacht 1. De toediening van (nood)medicatie

Verweerders geven aan dat klager verschillende malen noodmedicatie is toegediend. Op 28 juli 2020 is aan hem midazolam im toegediend. Dat middel is toegediend omdat klager agressief was waardoor hij niet kon worden benaderd, terwijl klager zich ook suïcidaal uitte. Klager was dusdanig uit contact dat het betreden van de separeerruimte en verbetering in de situatie brengen noodzakelijk was.

Op 29 juli 2020 viel klager wanneer hem in de separeer ontbijt wordt gebracht, de begeleiding aan. Bij bezoek eiste klager dat hij per direct naar een stad gaat om daar zelfstandig te wonen. Toen werd aangegeven dat dit niet kon, viel klager de behandelaar en verpleging aan. Omdat klager de hele separeer en zich zelf had onder gesmeerd met poep, was overplaatsing naar een andere separeer noodzakelijk. Klager was echter dusdanig agressief dat politie inzet nodig was om hem te benaderen. Vanwege de agressie is toen opnieuw noodmedicatie (midazolam in combinatie met haldol im) toegediend.

Verweerders geven aan dat klager op 30 juli 2020 opnieuw zeer agressief was, waardoor het onmogelijk was om de separeerruimte binnen te gaan. Klager had opnieuw de separeer en zichzelf bevuilt. Ook was hij continu aan het springen en vechthoudingen aan het aannemen. Het was noodzakelijk dat klager naar een schone separeerruimte werd overgebracht. Vanwege de agressie was het echter onverantwoord om bij hem naar binnen te gaan. De politie heeft uiteindelijk assistentie verleend en ook is opnieuw noodmedicatie (midazolam) toegediend. Klager reageerde echter nauwelijks op deze medicatie. Om die reden werd een switch gemaakt van midazolam naar promethazine im in combinatie met haldol im. Na deze injecties kwam klager tot rust en was hij weer benaderbaar voor het team.

Op 7 augustus 2020 raakte klager opnieuw uit contact en was hij dusdanig agressief dat ingrijpen door middel van het toedienen van noodmedicatie volgens verweerders opnieuw noodzakelijk was. Op 13 en 14 augustus 2020 raakte klager weer uit contact. Hij is agressief, valt een medewerker aan en bijt deze fors in de arm. Verweerders geven aan dat opnieuw sprake is van veel agressie en dat klager onbenaderbaar was. Er wordt dan ook noodmedicatie toegediend om de situatie te doorbreken en weer veilig te maken voor zowel klager, als medewerkers. Volgens verweerders waren er op dat moment geen andere opties om de situatie te doorbreken.

Verweerders geven aan dat steeds getracht is om klager zoveel mogelijk duidelijkheid over zaken te bieden, wat niet kon voorkomen dat de situatie toch een aantal malen echt gevaarlijk werd. De noodmedicatie is volgens verweerders alle keren echt als nood ingezet. Structureel werd gekozen om het depot met instemming van klager op te hogen.

Klacht 2. Insluiting

Met betrekking tot de tweede klacht geven verweerders aan dat klager altijd een vast en voorspelbaar dagprogramma heeft gekregen. Het behandelteam heeft volgens verweerders altijd haar uiterste best gedaan dit dagprogramma duidelijk over te brengen. Verweerders betreuen het dat voor klager het dagprogramma niet altijd even duidelijk geweest is, maar zijn van mening dat het niet duidelijker had kunnen worden geschreven en verteld.

Klacht 3. De uitvoering van het verlenen van verplichte zorg

Verweerders hebben bij de betrokken begeleider navraag gedaan en in het verweerschrift is met betrekking tot het incident een verklaring van de betrokken begeleider opgenomen. Verweerders geven aan dat het erop lijkt dat klager een andere beleving heeft bij hetgeen is voorgevallen. Gelet op de verklaring van de betrokken begeleider gaan verweerders ervan uit dat het behandelteam zich niet schuldig maakt en/of schuldig heeft gemaakt aan mishandeling van patiënten.

Beoordeling van klacht 1: toediening van (nood)medicatie

De eerste klacht gaat over de verlening van verplichte zorg, namelijk in de vorm van toediening van (nood)medicatie aan klager. De klachtencommissie moet beoordelen of is voldaan aan de eisen die de Wvvgz stelt aan de verlening van verplichte zorg.

Verplichte zorg kan alleen worden verleend voor de doelen genoemd in artikel 3:4 van de Wvvgz. Uit het behandeldossier blijkt dat het doel van het toepassen van noodmedicatie is om een crisissituatie af te wenden, ernstig nadeel voor klager af te wenden, de geestelijke gezondheid van klager te stabiliseren en de geestelijke gezondheid van klager dusdanig te herstellen dat hij zijn autonomie zoveel mogelijk herwint. Naar het oordeel van de klachtencommissie is voldoende aannemelijk dat zonder de medicatie ernstig nadeel dreigt voor klager en dat zijn geestelijke gezondheid zonder medicatie verder zal verslechteren.

De klachtencommissie merkt ten aanzien van het toedienen van medicatie op dat deze vorm van verplichte zorg als uiterste middel kan worden verleend, als iemands gedrag als gevolg van zijn psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel (artikel 3:3 van de Wvvgz). Dit kan alleen als:

- a. er geen mogelijkheden voor vrijwillige zorg zijn;
- b. er geen minder bezwarende alternatieven met het beoogde effect zijn (subsidiariteit);
- c. het verlenen van verplichte zorg in verhouding staat tot het doel daarvan (proportionaliteit);
- d. redelijkerwijs te verwachten is dat het verlenen van verplichte zorg effectief is (doelmatigheid).

De klachtencommissie overweegt dat klager zijn klacht blijkens daarover aan hem gestelde vragen betrekking heeft op het toedienen van noodmedicatie. Ten aanzien daarvan overweegt zij het volgende.

De klachtencommissie stelt vast dat in het dossier een brief zit van 20 juli 2020 waarin de toediening van medicatie wordt aangezegd. De aanzegging ziet op de toediening van Fluanxol. In de brief wordt niet gesproken over het toedienen van noodmedicatie. Er wordt alleen in algemene zin kort iets opgemerkt over medicatie. Uit het dossier blijkt niet dat deze brief aan klager is uitgereikt. De uitreiking van een dergelijke aanzegging geschiedt doorgaans door middel van een brief van de geneesheer-directeur aan klager, waarna behandelaars klager kunnen uitleggen wat dit voor hem betekent.

De commissie overweegt dat in het dossier een document zit waarvan de inhoud onbekend is. De commissie is daarom nagegaan of de brief van 20 juli 2020 daadwerkelijk aan klager is uitgereikt. Uit contact met het Bureau GD blijkt dat er rond die tijd ICT-problemen werden ondervonden. De enige

manier om verder te kunnen werken was om een technische correctie aan te brengen in het dossier. Hierdoor is in het dossier alleen te zien dat er een technische correctie is gedaan.

De commissie stelt dan ook vast dat niet kan worden nagegaan of er daadwerkelijk een brief is aangemaakt, zo ja wat de inhoud van die brief is en of de aanzegging op basis waarvan onder meer medicatie wordt toegepast aan klager is uitgereikt. Dit terwijl op grond van het eerste lid van artikel 8:4 van de Wvzgg ervoor moet worden gezorgd dat in het dossier aantekening wordt gehouden van de verplichte zorg die op grond van het hoofdstuk 8 wordt verleend.

Zij stelt voorts vast dat in het dossier wel een aanzegging van 12 oktober 2020 is opgenomen. Die aanzegging is nagenoeg identiek aan de brief van 20 juli 2020, maar gaat wat de medicatie betreft wel in op de toepassing van noodmedicatie. Deze brief is aan klager uitgereikt. De toepassing van de noodmedicatie waar klagers klacht op ziet, heeft echter betrekking op de periode voorafgaand aan deze aanzegging. Hierdoor kan deze brief niet ten grondslag worden gelegd aan de noodmedicatie die op de hierboven beschreven dagen aan klager is toegediend.

De commissie overweegt verder dat, ook als de brief van 20 juli 2020 wel aan klager is uitgereikt, die brief niet kan dienen als grondslag voor het toedienen van allerlei soorten noodmedicatie. Immers in de brief wordt alleen in algemene zin het gebruik van medicatie genoemd. Niet is aangegeven dat naast Fluanxol, ook andere middelen kunnen worden toegediend als blijkt dat klager niet of onvoldoende op het middel Fluanxol reageert. Gelet op de rechtszekerheid en klagers medische situatie is het belangrijk dat voor hem duidelijk is wat hij kan verwachten.

De klachtencommissie begrijpt dat het op verschillende momenten toepassen van noodmedicatie noodzakelijk was om de bestaande situatie te doorbreken, de crisissituatie af te wenden, ernstig nadeel voor klager af te wenden, en de geestelijke gezondheid van klager te stabiliseren en herstellen. Zij begrijpt ook dat er geen andere mogelijkheden waren om die situaties te doorbreken. Gelet op het feit dat in de brief van 20 juli 2020 niet duidelijk is aangegeven dat er ook verschillende andere soorten medicatie (noodmedicatie) kan worden toegediend en niet kan worden vastgesteld dat die brief ook daadwerkelijk aan klager is uitgereikt, moet de klacht over de toediening van noodmedicatie om formele redenen **gegrond** worden verklaard.

Beoordeling van klacht 2: insluiting

Deze klacht gaat over insluiting en de manier waarop het verlenen van verplichte zorg wordt uitgevoerd. Het blijkt dat klagers belangrijkste klacht was dat de begeleiding niet op afgesproken tijden komt of tijden verandert, maar dat deze klacht vooral betrekking had op zijn tijd bij een andere locatie van de zorginstelling. De klachtencommissie overweegt dat klager altijd een vast en voorspelbaar dagprogramma heeft gehad en dat het dagprogramma meerdere malen aan klager is uitgelegd. Niet gebleken is dat afspraken met klager niet worden nagekomen. De commissie verklaart daarom de klacht **ongegrond**.

Beoordeling van klacht 3: e uitvoering van het verlenen van verplichte zorg

De derde klacht heeft betrekking op de wijze waarop klager door een verpleegkundige zou zijn bejegend. De klachtencommissie overweegt ten aanzien hiervan dat uit het dossier niet blijkt dat deze situatie zich heeft voorgedaan. De klachtencommissie verklaart deze klacht daarom **ongegrond**.

Overige zaken

De klachtencommissie merkt op dat overplaatsing van klager naar een andere locatie, afhankelijk is van hoe het klager binnen deze instelling vergaat. Op dit moment blijkt dat het depot aan medicatie dat hij normaal krijgt onvoldoende werkt en dat hij regelmatig moet worden gesepareerd. De

klachtencommissie merkt op dat het in het belang van alle partijen is om te kijken hoe deze situatie permanent kan worden doorbroken.

De Klachtencommissie overweegt afsluitend nog het volgende. De werking van de Wvggz heeft, mogelijk onbedoeld, geleid tot een enorme uitbreiding van administratieve taken van (onder meer) de zorgverantwoordelijke, dit ten koste van de praktisch te verlenen zorg. Ten gevolge van de extra administratieve vereisten worden patiënten, in vergelijking met hun rechtspositie onder de BOPZ, geconfronteerd met de uitreiking van een grotere hoeveelheid uitgebreide en niet altijd eenvoudig te doorgronden bescheiden. De verlening van adequate geestelijke gezondheidszorg komt daarmee onder druk te staan, hetgeen deze Klachtencommissie een zorgelijke ontwikkeling acht.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over:

- de toepassing van noodmedicatie om formele redenen **gegrond**;
- insluiting en de manier waarop het verlenen van verplichte zorg wordt uitgevoerd **ongegron**;
- de uitvoering van het verlenen van verplichte zorg **ongegron**.

De beslissing is genomen op 15 oktober 2020 door de heer mr. Dontje, mevrouw Van Iersel en de heer Krist, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw mr. C. Veen.

Beroepsmogelijkheid

Tegen deze beslissing kunnen klager en verweerders binnen zes weken een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland (artikel 10:7 van de Wvggz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje

.....

W. Krol

Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 26 oktober 2020 verstuurd aan klager, pvp, verweerders, de Inspectie voor de gezondheidszorg, de directie en de geneesheer-directeur van de zorgaanbieder.